

TOVARIŠU JETNIKU

Władysław Broniewski

Zaklenjena vrata, obita z jeklom,
rešetke na ozkem okencu v svet...
V tej luknji že mnogo dni je preteklo,
minilo bo nekaj najlepših let.

A stisni zobé in vztrajaj zravnano,
tako iz srca slabost prepodiš.
Tovariš, ki skupaj sediš tu z mano,
zakaj niti ene noči ne prespiš?

Zakaj tvoja roka se včasih ovije
okrog teh rešetak in jih s krčem drži?
Za okni krvava se bitka bije,
zakaj tudi tebe v tej bitki ni?

Za okni te vabi daljno življenje,
da vržeš se vanj kot pogumen možak...
Razločno že slišiš strelav grmenje
in revolucije trdi korak.

Tovariš, ki naju združila je ječa,
ne kloni v tem boju, zaupaj in stoj!
S teboj bo šla v boj domovina trpeča
in partija z delavci šla bo s teboj.

Dovolj je še pušk in orožja v skladiščih
in jeklo imamo in dinamit.
Ni daleč več čas, ko bo na bojiščih
kapitalizem do kraja razbit.

Že kmalu krvava pomlad se zasvita
iz prsi napravimo zanjo most.
Zaklenjena vrata, z železjem obita,
si sami široko odpremo v prostost.

NO PASARAN!*

Władysław Broniewski

Republikanci, ki smrtno zadeti
tlak so pojili s krvjo svojih ran,
s prstom krvavim pisali so v sveti
jezi po zidu: »No pasaran!«

Z ognjem tako so pisali po zidu
in barikadah iz kock in srca,
da priborijo svobodo Madridu,
trajnejšo, kot je slovo od sveta.

Z ognjem fašizem zadal ji je rane,
z jeklom dve leti je dolbel njen lik.
Kot spomenik domovine teptane
rasel svobode je živ spomenik.

Bratstvo, enakost, svobodo naj znani
pesem, ki zanjo kapljá mi iz ran.
Če pa kdaj krogla do smrti jo rani,
mrtva naj kliče: »No pasaran!«

BAJONET NA PUŠKO

Władysław Broniewski

Kadar pridro ti zažgati dom,
v katerem prebivaš — Poljsko,
ko vržejo predse ogenj in grom,
ko pridrvijo z železno vojsko,
pred hišo obstanejo in ti s kopiti
začnejo ponoči družino buditi —
postavi se k vratom in brez besed
nasadi še ti
na cev bajonet!
Naj teče kri!

* Špansko: Ne bodo prodrli!

Doma res še ni poračunano vse,
a tujec ne bo nam rešitve prinesel;
toda krvi ne odreče nihče:
izsesamo jo iz prsi in pesmi.
Kaj, če velikokrat kruh domovine
v ječi se zdel je grenak kot solzé.
Vsem, ki jim Poljska vzbuja skomine —
kroglo v srce!

Poet, ostrostrelec src in besed,
zdaj pesem ni zibelka tvojih brig.
Zdaj pesem je strelski jarek — in krik
poveljnika v bitki:
Na bajonet!
Naprej za svoj dom!
A komur bo pasti, naj se domisli,
kaj je nekoč povedal Cambronne,*
in isto pove naj ob Visli.

Aprila 1939

SIN POTEPTANEGA LJUDSTVA

Władysław Broniewski

Sin poteptanega ljudstva, sin nepremagane pesmi,
kaj in kako naj pojem — če so moj dom razvaline?
Kot bi šel tank čez prsi, šel je September** čezenj,
moja je dlan brez orožja, prazna je dlan domovine.

Vendar nekoč se povrnem, moram to zemljo rešiti,
hočem, da socializem zraste iz pepela Varšave,
hočem, da svetu od tamkaj duša in pesem plamtita
in da se v Krakovu s cerkev vijejo rdeče zastave.

Lepa, ponosna Varšava, naj ti slavim razvaline,
daj mi krvave opeke kakor roké poljubiti,
Rusija, stisni mi roko, stisni mi dlan, Ukrajina,
dajta na pot mi kladivo, dajta mi srp zmagoviti!

* »La garde meurt et ne se rend pas!« — izjava Napoleonovega generala Pierra Cambronna v bitki pri Waterlooju.

** September 1939, ko so Nemci napadli Poljsko.

Mesec svobode vseh ljudstev — moč, ki jo čutim v tej pesti!
Minejo dnevi grozote, svet umiri se in zresni.
Pišem z dlanjo, ki je močna, čeprav se ne more tepsti,
sin poteptanega ljudstva, sin nepremagane pesmi.

BREZA

Władysław Broniewski

Kako naj to bol potešim,
o, breza!
Zaspim, pa se spet zbudim,
saj nekaj tu v meni gloje,
da vsak dan vse bolj hudo je,
o, breza!

Umrla je moja hči,
o, breza!
In žalostna pesem, se zdi,
me hoče oviti in streti
in v meni — strupena — živeti,
o, breza!

Kako naj obup izpovem,
o, breza,
ko pravih besed ne vem?
V obupu spoznal sem besede,
kako so ničvredne in blede,
o, breza!

Prevedel Lojze Krakar